

LINJETAKSERING AF VADEHAVSKYSTEN

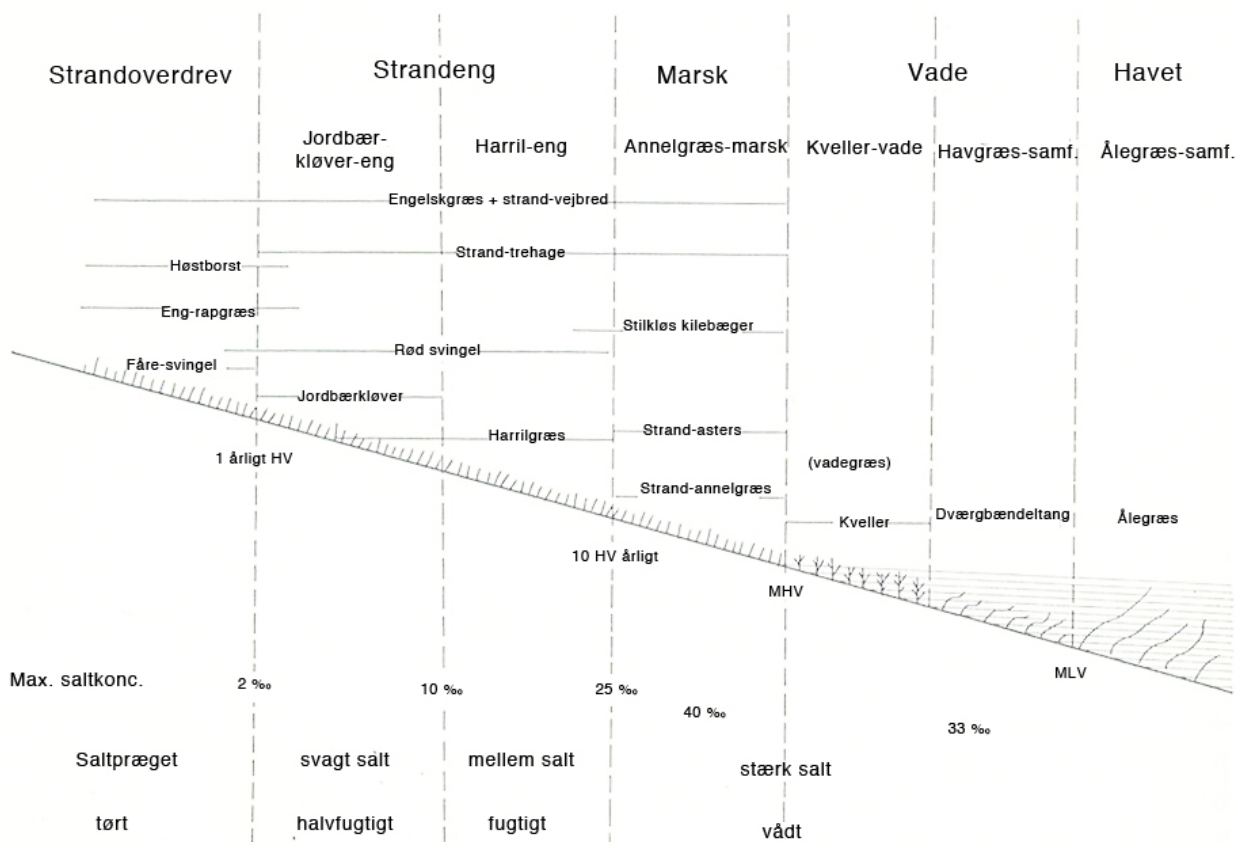
Vadehavscentret

INDLEDNING OG FORMÅL

Planters tilpasning til forskellige miljøfaktorer er bestemmende for deres gruppering i landskabet. Hvor miljøfaktorer ændrer sig langs linjer i landskabet, f.eks. jordbundens vandforhold eller saltindhold, ses plantevæksten også at variere i bæltet langs disse linjer. I det ene tilfælde langs en fugtighedsgradient fra det tørre land ud mod det åbne vand. I det andet tilfælde langs en saltgradient fra det ferske mod det salte. Overgangen fra den ene zone til den anden er som oftest ret uskarp i naturen. Når man vil undersøge plantebælternes fordeling, gør man det ofte langs en linje, der gennemskærer det landskab, man ønsker at undersøge – et linjetranssekt. Man udlægger altså én eller flere linjer på lokaliteten, og langs med linjen/linjerne observerer og noterer man systematisk de plantearter, man finder. Ud fra linjetranssektet kan man påvise zonerne af vegetationen som funktion af vanddækning (afstand fra kysten).

Nedenstående figur 1 illustrerer zone-inddelingen af et typisk plantessamfund i Vadehavet fra strandoverdrev til havbund. Ved brug af vores linjetranssekt vil vi kunne påvise størrelsen af de forskellige bæltet (eksempelvis bredden af vade-zonen med kveller og havgræs). Når man kender bredden af de forskellige plantebæltet, kan man få et billede af landskabsdannelses-processen på den pågældende lokalitet i Vadehavet (se litteraturforslag under Resultatbehandling).

Figur 1

(HV: Højvande, MHV: Middelhøjvandslinjen, MLV: middellavvandslinjen)

Materialer

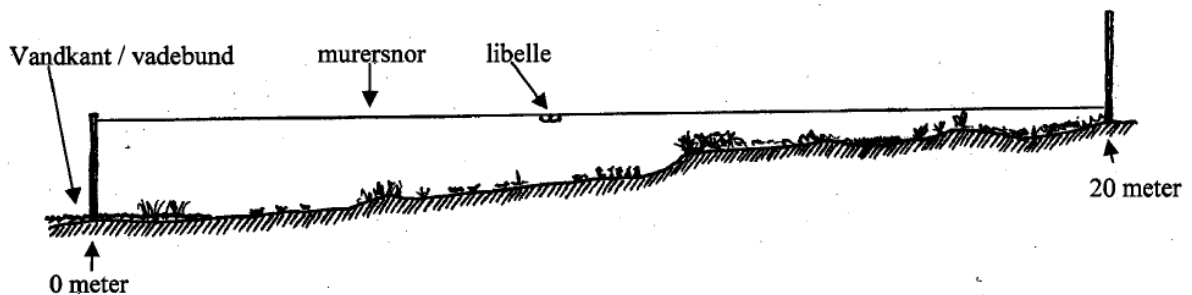
20-30 meter flisesnor, 2 stokke på ca. 1,5 meter, libelle eller laser-vaterpas, blyanter, 1 tommestok, resultat-ark, skriveplade, bestemmelsesnøgle til planter.

Fremgangsmåde

Find et område hvor plantedækket er varieret, og hvor vaden når op til en lille strandvold/forlandsskrænt (naturvejlederen vil hjælpe med at udpege et sted).

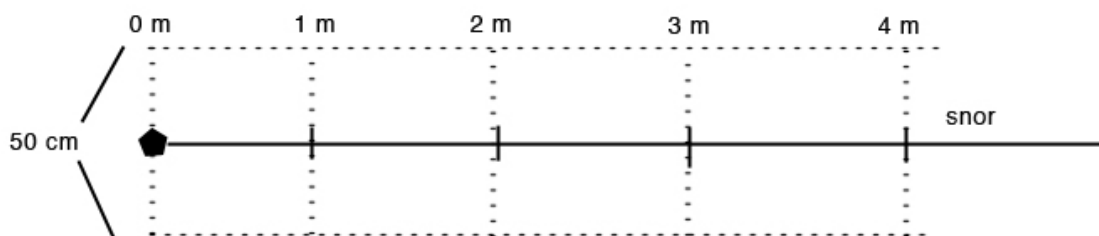
Anbring den ene stok ude på vadebunden og den anden 20-30 meter inde på strandengen/marsken (udmåles med snoren) – se figur 2.

Figur 2

Udspænd snoren mellem de to stokke og sørg for, at den er vandret ved hjælp af libelle eller laservaterpas. Sæt stokkene godt fast, så de kan holde til trækket fra snoren. Det er vigtigt, at snoren er bundet korrekt på stokkene, så vi får en startmarkering og en slutmarkering ved hver sin stok. Markeringerne derefter forløber med 1 meters afstand - se figur 3.

Figur 3

Linjen set fra luften

Nu er I klar til at registrere plantearter. Man starter på strandengen. Området mellem markeringerne på snoren og 50 cm til hver side af snoren udgør en kvadratmeter. For hver kvadratmeter registreres de plantearter, der findes her – brug resultatskemaet og indfør planternes navne efterhånden, som de dukker op langs transektet. Brug også det udleverede bestemmelsark, hvis planterne ikke kendes på forhånd.

Man kan registrere planterne ved blot at sætte et kryds i resultatskemaet. Man kan dog få yderligere information af sin registrering, hvis man benytter et indeks til at registrere plantedækket af den enkelte planteart med et numerisk system, dvs. man vurderer, hvor stor en del af jordbunden, der er dækket med planten:

1: Dækningsgrad 1-12,5% 2: Dækningsgrad 12,5-25% 3: Dækningsgrad 25-50% 4: Dækningsgrad 50-100%

I samme omgang kan der også laves en højdeprofil. Her måler man afstanden fra snoren og ned til jorden for hver meter. Notér også dette i resultatskemaet.

Resultat-behandling

Ud fra resultatarket skal I vurdere bredden af følgende zoner: Vaden, marsken, strandengen og evt. strandoverdrevet. Brug plantenavnene og sammenlign med figur 1. Hvilke højdeintervaller ligger de forskellige planterbælter indenfor? Hvilke plantebælter er mest dominerende? Hvis I har noteret dækningsgraden af de forskellige planter, kan I også arbejde med at lave en grafisk/visuel præsentation af observationerne og koble dette til jeres opmålte højdeprofil.

Kan I ud fra resultaterne sige noget om landskabsdannelses-processen på lokaliteten? Er lokaliteten et ungt kveller-samfund med lav sedimentering af materialer, eller har landskabet taget form som et ældre marsk-samfund med andre plantearter og øget sedimentering (landskabsdannelse)? Der kan læses mere om marskdannelse og planternes betydning her:

Marsken – landet, der lever af at drukne. Bartholdy & Pedersen (2009). Side 12- 15 i "Geoviden, geologi og geografi" nr. 1. <http://geocenter.dk/xpdf/geoviden-1-2009.pdf>

Resultatskema

Afstand (meter, feltnum.)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	(31)		
Afstand fra snor til jord (cm)																																	
Plantenavn																																	